

Till kommunfullmäktige i Danderyd 2016-06-13

Motion angående obligatorisk grundläggande samhällsorientering för nyanlända och asylsökande skolelever m.m.

Bakgrund:

Danderyds kommun har de senaste åren kraftigt ökat sitt mottagande av nyanlända invandrare som har beviljats uppehållstillstånd och ensamkommande asylsökande barn.

Under 2016 kommer Danderyds kommun att bli anvisade 128 invandrare för bosättning enligt *lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning*. Utöver detta så har Danderyds kommun, enligt kommunstyrelsens beslut 2016-02-15, träffat ett avtal med Migrationsverket avseende boendeplatser för 143 ensamkommande asylsökande barn under 2016. Det kan jämföras med det avtal om 19 platser som träffats avseende 2015. Vidare så har kommunstyrelsen under 2016 beslutat att inrätta ett s.k. HVB-boende för ensamkommande barn på Sätträängsvägen 8, vilket kommer att bli det första HVB-boendet av detta slag i kommunen. HVB-boendet beräknas öppna under hösten 2016.

Enligt *skollag (2010:800)* så har barn som är bosatta i Sverige rätt till utbildning från och med höstterminen det år de fyller sex år. Rätten till skolgång gäller också till gymnasiet och även om den asylsökande fyllt 18 år har han eller hon rätt att avsluta sin utbildning. Barn som är asylsökande eller nyanlända som bosätter sig i Danderyds kommun har därmed i princip alltid rätt till skolgång.

Det kraftigt ökade mottagandet kommer således inom kort att börja märkas i Danderyds kommunala skolenheter; under 2016 så beräknar utbildningsnämnden att ett hundratal asylsökande och nyanlända barn kommer att påbörja sin skolgång i kommunen.

Kommunernas ansvar att erbjuda samhällsorientering för nyanlända finns primärt reglerat i *lag (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare* och *lag (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare*.

Lagstiftningen om kommunernas tillhandahållande av samhällsorientering har många brister.

Följande kan särskilt nämnas:

- Deltagande i samhällsorientering är inte obligatoriskt.
- Det finns inget krav på att deltagare skall genomgå kunskapsprov och därmed finns det inget sätt att tillförsäkra sig att deltagarna verkligen tillgodogör sig den förmedlade kunskapen.
- Personer under 18 år omfattas inte.
- Asylsökande omfattas inte.

De barn som kommer att börja sin skolgång i Danderyd under 2016 omfattas således inte av ovanstående lagstiftning och har inte genomgått samhällsorientering i någon större utsträckning. Många av de asylsökande och nyanlända barnen som inom kort påbörjar sin skolgång i Danderyd har därför liten, eller ingen, förståelse för hur det svenska samhället och skolväsendet fungerar.

Ett av argumenten för att personer under 18 år inte omfattas av lagstiftad rätt till samhällsorientering är att skolväsendet förväntas ge motsvarande samhällsorientering. Sverigedemokraterna instämmer med ståndpunkten att skolväsendet har, och även i framtiden kommer att ha, en viktig roll i integrationsarbetet. Samtidigt är det oerhört viktigt att den första kontakten mellan nyanlända och asylsökande elever och övriga elever blir så friktionsfri som möjligt och att övriga elever påverkas så lite som möjligt; i sin undervisning och övrig skolmiljö.

Sverigedemokraterna anser därför att grundläggande kunskaper om det svenska samhället, bl.a. vad gäller jämlikhet, och den svenska skolan måste erhållas innan nyanlända och asylsökande påbörjar sin skolgång (oavsett om skolgången påbörjas i en förberedelseklass eller ordinarie klass) i en kommunal skolenhet i Danderyds kommun; (*"Grundläggande samhällsorientering"*).

Vidare anser Sverigedemokraterna att samhällsorienteringens betydelse i undervisningen i Danderyds kommun skall befästas genom att det blir ett eget ämne (*"Utökad samhällsorientering"*) i förberedelseklasserna och att godkänt kunskapsprov erfordras innan nyanlända elever i årskurserna 6-9 flyttas från förberedelseklass till ordinarie klass.

Danderyds gymnasium tillhandahåller i nuläget inte introduktionsprogrammet språkintröduktion men är beredda att starta ett sådant introduktionsprogram från och med hösten 2016. Med anledning av detta anser Sverigedemokraterna att utökad samhällsorientering skall införas som ett eget ämne i alla individuella studieplaner för elever vid Danderyds gymnasium som läser introduktionsprogrammet språkintröduktion.

Ovanstående är de åtgärder som Sverigedemokraterna anser nödvändiga att genomföra mer eller mindre omedelbart för att tillförsäkra att Danderyds kommunala skolenheter klarar av den utmaning som ett stort antal nyanlända och asylsökande elever kommer att innebära, med bibehållen undervisningskvalitet. Det är åtgärder som kan vidtas relativt omgående, förhoppningsvis i bred enighet, och utan allt för många långdragna utredningar - om den politiska viljan finns även hos övriga partier. Samtidigt är Sverigedemokraterna medvetna om att det kommer att krävas mer långtgående åtgärder inom en relativt snar framtid, särskilt då man kan anta att kommunens mottagande ökar ytterligare de närmaste åren. På sikt vill därför Sverigedemokraterna inrätta en särskild förberedelseskola för nyanlända och asylsökande elever i Danderyds kommun. En sådan särskild förberedelseskola bör lämpligen samordnas med närliggande kommuner.

Men hänvisning till ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta:

Att obligatorisk grundläggande samhällsorientering införs för alla nyanlända och asylsökande elever i Danderyds kommunala skolenheter:

- Vad gäller elever som är 15 år eller äldre så skall grundläggande samhällsorientering ske genom obligatorisk undervisning om minst 80 h och godkänt kunskapsprov innan elevens ordinarie skolgång påbörjas. Vid icke-godkänt resultat i kunskapsprovet så skall ett särskilt åtgärdsprogram tas fram av skolan innan skolgång påbörjas.

- Vad gäller elever som är 14 år eller yngre så skall en sådan samhällsorientering ske genom obligatorisk undervisning om minst 80 h av minst 1 av elevens vårdnadshavare och att vårdnadshavaren genomgår kunskapsprov innan elevens ordinarie skolgång påbörjas. Vid icke-godkänt resultat vid kunskapsprovet så skall ett särskilt åtgärdsprogram tas fram av skolan innan skolgång påbörjas.
- Vad gäller elever som är 14 år eller yngre som inte har en vårdnadshavare [i Sverige] så skall socialnämnden ansvara för att tillräcklig samhällsorientering erhålls innan ordinarie skolgång påbörjas.

Att lämplig nämnd undersöker möjligheten att samordna grundläggande samhällsorientering med närliggande kommuner.

Att undervisningen i grundläggande samhällsorientering vad gäller elever som är 15 år eller äldre skall ske i lokaler som inte ligger i direkt anslutning till kommunala skolenheter.

Att utökad samhällsorientering införs som ett eget ämne i förberedelseklasserna för alla nyanlända och asylsökande elever i årskurserna 6-9.

Att det införs ett krav att nyanlända och asylsökande elever i årskurserna 6-9 erhåller godkänt resultat i kunskapstest i utökad samhällsorientering innan överflyttning från förberedelseklass till ordinarie klass sker.

Att utökad samhällsorientering införs som ett eget ämne i alla individuella studieplaner för elever vid introduktionsprogrammet språkintröduktion som tillhandahålls av kommunala skolenheter.

Att lämpliga nämnder ges i uppdrag att ta fram riktlinjer för innehållet i grundläggande och utökad samhällsorientering.

Att lämpliga nämnder ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för en särskild förberedelseskola för nyanlända och asylsökande elever i samverkan med lämpliga närliggande kommuner.